

НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Панько А.Д.

e-mail: artem.panko@nure.ua

Науковий керівник – к.е.н., доц. Довгопол Н.В.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. ЕК,
м. Харків, Україна

The article examines the essence of competitiveness of business entities in a modern market economy. Key factors of its formation are identified, and the main directions for strengthening competitive positions are substantiated. Particular attention is paid to innovation activity, strategic management, digitalization of business processes, and human capital development.

У сучасних умовах глобалізації та посилення конкуренції забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання стає ключовою передумовою їхнього стабільного функціонування та розвитку. Висока динаміка ринкових змін, технологічні трансформації та інтеграційні процеси зумовлюють необхідність пошуку нових підходів до управління підприємствами.

Питання конкурентоспроможності широко досліджуються в економічній науці. Значний внесок у розвиток теорії зробили як зарубіжні, так і українські науковці, які розглядають конкурентоспроможність як багатофакторну категорію, що охоплює економічні, організаційні, технологічні та соціальні аспекти діяльності підприємства [1-5].

Метою дослідження є визначення основних напрямів забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання та обґрунтування практичних рекомендацій щодо їх реалізації.

Конкурентоспроможність суб'єкта господарювання – це його здатність ефективно функціонувати на ринку, протистояти конкурентам і забезпечувати стійке зростання за рахунок раціонального використання ресурсів та впровадження інновацій.

Основними напрямками забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання є (рис. 1):

– інноваційний розвиток, де інновації є основним фактором підвищення конкурентоспроможності. Впровадження нових технологій, модернізація виробництва та розвиток науково-дослідної діяльності дозволяють підприємствам створювати унікальні продукти та знижувати витрати.

– стратегічне управління. Ефективна стратегія розвитку підприємства передбачає чітке визначення цілей, аналіз зовнішнього середовища та формування конкурентних переваг. Використання

стратегічного планування дозволяє своєчасно адаптуватися до змін ринку;

- підвищення якості продукції та послуг. Якість є одним із головних критеріїв вибору споживача. Впровадження систем управління якістю, орієнтація на потреби клієнтів та постійне вдосконалення продукції сприяють зміцненню позицій підприємства;

- цифровізація та автоматизація бізнес-процесів. Сучасні інформаційні технології забезпечують підвищення ефективності управління, скорочення витрат та оптимізацію виробничих процесів. Цифрова трансформація стає необхідною умовою забезпечення конкурентоспроможності;

- розвиток людського капіталу. Кваліфікований персонал є важливим ресурсом підприємства. Інвестування в освіту, підвищення кваліфікації та мотивацію працівників сприяє підвищенню продуктивності праці та інноваційної активності;

- маркетингова стратегія. Ефективний маркетинг дозволяє підприємству краще розуміти потреби споживачів, формувати попит і забезпечувати конкурентні переваги на ринку. Використання сучасних маркетингових інструментів, зокрема цифрового маркетингу, є особливо актуальним;

- фінансова стабільність. Раціональне управління фінансовими ресурсами, забезпечення ліквідності та платоспроможності є основою довгострокового розвитку підприємства.

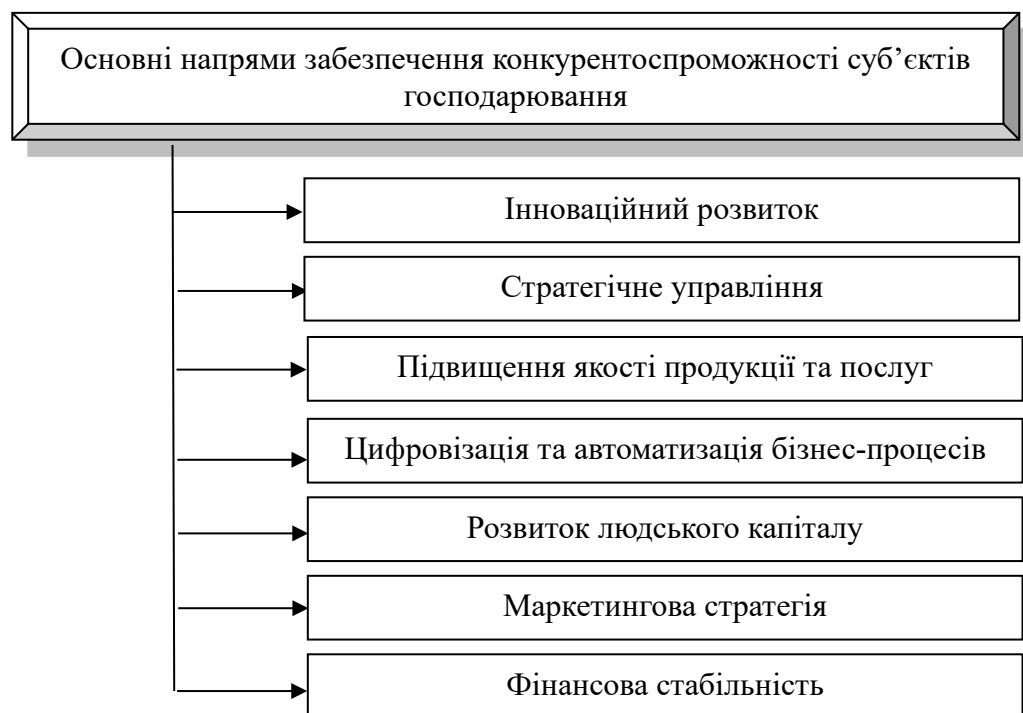


Рисунок 1 – Основні напрями забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання

Джерело: розроблено автором на основі [1-4]

Доцільно також зазначити, що важливим напрямом підвищення конкурентоспроможності є розвиток партнерських відносин та інтеграційних зв'язків між суб'єктами господарювання. Участь у кластерах, стратегічних альянсах і мережевих структурах сприяє обміну ресурсами, знаннями та інноваціями, що підвищує загальну ефективність діяльності. Крім того, значну роль відіграє екологізація виробництва та впровадження принципів сталого розвитку, що відповідає сучасним вимогам ринку й підвищує репутацію підприємства. Врахування соціальної відповідальності бізнесу також формує довіру споживачів і зміцнює конкурентні позиції.

Отже, забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання є комплексним процесом, що потребує системного підходу та врахування широкого спектра факторів. Основними напрямками її підвищення виступають інноваційний розвиток, стратегічне управління, цифровізація, підвищення якості продукції, розвиток людського капіталу та ефективна маркетингова політика. Реалізація зазначених напрямів сприятиме зміцненню позицій підприємств на ринку та забезпеченню їх сталого розвитку в умовах сучасної економіки.

Список використаних джерел

1. Полозова Т. В. Формування інноваційно-інвестиційного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 592 с.
2. Кравчик Ю., Ружицький Ю. Креативні підходи до зміцнення конкурентоспроможності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2024. № 1. С. 427-433.
3. Жияков С. В. Філософія конкурентоспроможності: управління діяльністю підприємства в сучасних умовах невизначеності. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2025. Вип. 1. С. 12-18.
4. Pohrebniak A., Petrashko L., Dovgopol N., Ovsichenko Y., Berveno O. Functioning of Economic Systems in the Context of Their Potential Development in the Conditions of Circular Economy. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*. 2021. Vol.21 No.12. pp. 309-315.
5. Гавіланес К. Е. П. Підходи до визначення концепту конкурентоспроможності підприємства та аналіз методів її оцінки. *Бізнес Інформ*. 2025. № 6. С. 401-408.